

تاریخچه تحقیقات گندم در ایران

نویسنده : مهندس زینب لهراسبی

این گیاهان زراعی می باشد که اهلی شده و توسط انسان کشت گردیده است گندم جزء اول. یخچه اهلی تار کردن گندم احتمالاً به ۱۲۰۰۰ تا ۸۰۰۰یلاد برمی گردد و شاید شروع آن با جمع آوری بذر سال قبل ازم ی گندم فعلی صورت گرفته باشد اجداد وحش. یخچه کاملاً صحیح و روشنی در دست درباره گندم تار ی باشندم. ی گندم حدود عمر کشت و کار را برا ۰۰۰۰۰ فی کنند سال تصور م. ی گندم هایی که از برا پهای ژارمو نزدیک سلیمانیه در عراق به دست آمده است به کمک کربن رادیو اکتیور توانسته اند در حفار بین کنند حدود ده هزار سال عمر تع. ی شود که جنوب غربی آسیا مبداء گندم است حدس زده م. ی رو ی برنزی قرن تابلوها ۱۹ یلاد که از سوریه بدست قبل از م یقه خرد کردن گندم و تبدیل آن آمده است طر به نان مشاهده شده است. یخ نویس یونانی، در گزارشهای مربوط به قرن پنجم قبل از میلاد هرودوت تار یه نان در مصر اشاره کرده است به ته. ی امتداد رودخانه نیل دیوارهایی دارد که طرز کشت و کار، گورها یاب کردن گندم و بالاخره تهیه نان را در آن زمان نشان می دهد برداشت، آس. ی نسبتاً آب وهوا گرم عصر ی مانند گندم، جو و ارزن شد حجر موجب کشت غلات گوناگون یه غلات را مطابق مسلم است که بشر اول ی امروزی مورد استفاده نانوایی قرار نمی داده است بلکه برای استفاده غذایی، از دانه های گیاهان روشها یا دمی و از دانه های خرد شده و آرد شده آنها بصورت هریره استفاده می کرده است غلات بصورت برشته . هربرت هوور در سال ۱۹۴۳ یت نان در جنگ چنین گفته است راجع به اهم یی کلمه ای که در جنگ از اول یان آمده است اسلحه و آخرین آن نان بوده است آن سخن به م». ی غذایی ملاحظه در تمام وعده ها

ی شود که هیچ نوع غذایی نیست که گندم یا فرآورده های آردی گندم در آن بکار نرفته باشند. ین، بنابراین
یت غذایی خود را از قدیم تا بحال کاملاً حفظ کرده است نان ارزش و اهم.

از اواخر سال ۱۳۰۹ یشهای مقدماتی غلات و ازدیاد بذر در مزارع آزمایشی باغ فردوس دانشکده آزما
ی کرج انجام شد کشاورز. سال ۱۳۱۴ یه بذر در ایران در کرج تأسیس گردید و ابتدا ، بنگاه اصلاح و ته
یت آنرا دکتر مسئول شنایدر آلمانی برعهده گرفت که مدت ۶ین سال از طرف اداره کل فلاح و وقت در ا
ی ماند نامبرده از اواخر سال قسمت باقی ۱۳۱۵ یه واریته های مختلف گندم مناسب با آب و هوای ، نسبت به ته
یر اقدامات لازم بعمل آورد مناطق معتدل و گرمس. یته های گندم شاه پسند، امید، روشن، چهار هزار و وار
یست و واریته جو کالیفرنیا برای منطقه کرج و واریته های گندم ریحانی، ایتالیایی و طوسی برای هشتصد و ب
ین ازدیاد و در بین کشاورزان توزیع شد منطقه ورامی اصغرپور، در سال طبق گزارش عل ۱۳۳۰ وزارت
ی با کمک اداره مؤسسات اصلاح بذر کرج و وارمین تهیه شد و مراحل اولیه ازدیاد بذر در کرج و کشاورز
ین انجام گرفت ورام. یاد اولیه، بذرهای مزبور را با گندمهای نامرغوب محلی در شهرستانها و پس از ازد
ی کشاورزی تعویض می کردند و گندم محلی را به اداره غله محل می فروختند بخشها. ین حاصل از ضرر و ز
یض بذرهای مرغوب با بذرهای بومی از محل اعتبارات اداره همکاریهای فنی ایران و آمریکا تأمین تعو
یشدم. ین روند از سال ۱۳۳۰

تا ۱۳۳۶ ین مدت حدود ادامه داشت و در ۲۰۲۵ ی محلی تن گندم و جو در نقاط مختلف کشور با گندمها
یض گردید تعو. از سال ۱۳۳۱ تا ۱۳۳۳، دکتر هرمن کوکو ک آلمانی یشهای به نژادی مسئول انجام آزما
یران شد غلات در ا. در سال ۱۳۳۵ یته غله وزارت کشاورزی که باعضویت کارشناسان سازمان خواربار ، کم
ی سازمان ملل متحد چهاراصل تشکیل شده بود، تصمیم گرفت توزیع بذر مرغوب را بین کشاورزان و کشاورز

یاد توسعه دهد و برنامه ای برای تهیه بذر گواهی شده تنظیم کند به مقدار ز. از سال ۱۳۳۳ تا ۱۳۴۷، پروفیسور یه‌های به نژادی غلات در ایران شد مودرا تخصص و کارشناس اصلاح غلات از طرف فائو مسئول بررس و از سال ۱۳۴۷ به بعد دکتر روگنر متخصص و کارشناس غلات در مرکز اصلاح غلات مشغول انجام یفه شدوظ. یته های گندم شاه پسند ، ریحانی، ایتالیایی ،طبسی و وار ۴۸۲۰ی در سال ها ۱۳۳۶ و ۱۳۳۷ به ی شده در بین کشاورزان توزیع شدصورت بذر گواه. یته شعله در سال های وار ۱۳۳۷ و ۱۳۳۸ به صورت بذر ی و گواهی شده در آمدمادر. یته آذر در سال وار ۱۳۳۸ و ۱۳۳۹ یته روشن در سال های و وار ۱۳۴۰ و ۱۳۴۱ ی و گواهی شده شناخته شدند بصورت بذر مادر.ین فرد ایرانی که در ایران شروع به اصلاح غلات کرد اول ین عدل، وزیر سابق کشاورزی بود مرحوم احمد حس. یی، استاد دانشگاه،بیش از سپس مهندس منصور عطا ی سال روی گندمهای بومی نقاط مختلف کشور تحقیق کرد که بر اثر آن از بین توده های گندمهای س یته های پرمحصول و مرغوبی مانند شاه پسند، عطایی و شاهی جهت توزیع و تکثیر، انتخاب و مختلف وار ی گردید و در دسترس کشاورزان قرار گرفت معرف. ین وار یته گندمی که در ایران اصلاح و در دسترس اول ین کار توسط آقای مهندس منصور عطایی در دانشکده کشاورزان گذاشته شد رقم شاه پسند بود که ا ی کرج در سال هزار و سیصد و بیست و یک انجام شد کشاورز. از سال ۳۲۵ یه فعالیت های به نژادی ،کل یستگاههای کرج و ورامین متمرکز شد و آقای مهندس اسماعیل قره باغی رئیس بنگاه اصلاح غلات در ا یه بذر به فعالیتهای تحقیقاتی خود در خصوص انتخاب وار یته های مرغوب و پرمحصول گندم پرداخت و وته ین سال برنامه دورگ گیری وار یته های گندم آغاز شد در هم. ی های علمی و تحقیقاتی مرکز بین همکار ی الملل سیمیت با یران در سال ۱۳۴۵ یقات غلات آبی موسسه اصلاح و تهیه نهال و بذر در بخش تحق شروع گردید.

تاریخچه تهیه بذر گندم در ایران

در اینجا نام واریته های مهم اصلاح شده گندمهای ایرانی را به اطلاع میرسانیم . گندم طبسی ، گندم ریحانی ، گندم ۴۸۲۰ گندم الو ، گندم امید ، گندم شعله ، گندم آذر ، گندم روشن ، گندم دهقان ، گندم عدل ، گندم شاهی ، کرج ۱ ، کرج ۲ ، گندم اروند ، گندم رشید ، گندم خزر ۱- گندم اینیا ، گندم بزوستایا، گندم بیات ، گندم آزادی، گندم ناز، گندم البرز، گندم مغان ۱، گندم مغان ۲، گندم رشید مناطق غله خیز کشور عبارتند از شمال غربی مشهد ، دشت گرگان نواحی مازندران، گیلان و بطور کلی استان آذربایجان مخصوصاً دشت مغان آستارا، اردبیل و میان دو آب همچنین استانهای کردستان ، باختران، همدان، لرستان، ایلام، چهار محال بختیاری، کهگیلویه و بویر احمد، شمال غربی کشور و بخش شمالی استان خوزستان. در استان آذربایجان واریته امید به علت پائیزه و آبی بودن آن بیشترین عملکرد را داراست رقم آذر به عنوان گندم پائیزه بهتر از هر رقم دیگر در مناطق دیم استان آذربایجان سازگاری داشته و عملکرد خوبی به دست داده از واریته های بهاره دیم برای استان آذربایجان شعله بهترین است. واریته های امید و روشن و حتی واریته های شاهی به عنوان بهترین واریته های پائیزه و آبی برای منطقه کرج و قزوین شناخته شده اند . نواحی گرگان و مازندران بیش از هر منطقه مستعد کشت گندم ترکی، واریته آلو است. از بین واریته های متناسب برای استان خراسان به عنوان گندم ، پائیزه آبی ، امید میباشد . ولی گندم آذر را نیز می توان به عنوان گندم پائیزه دیم به شمار آورد. گندم دهقان به عنوان گندم سیاه آبی نتیجه خوبی داشته است .

منبع:

www.iran wheat .ir